

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของท้องที่และลักษณะการผลิตของฟาร์มที่ทำการศึกษา

สภาพทั่วไปของท้องที่

ก. ขนาดและที่ตั้ง

อำเภอบางปะกง เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย พื้นที่ทั้งหมดในอำเภอบางปะกง 272.19 ตารางกิโลเมตร มีประชากรอาศัยอยู่ 63,421 คน คิดเป็น 9,442 ครัวเรือน โดยคิดเป็นจำนวนประชากรเฉลี่ย 6 คนต่อครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 233 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร อัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 0.12 มี 8 ตำบล และมี 89 หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ดังแสดงในรูปที่ 1 ดังนี้

ทิศเหนือ	อำเภอบ้านโพธิ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	อำเภอไทย	
ทิศตะวันออก	อำเภอพนัสนิคม	จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันตก	อำเภอบางบ่อ	จังหวัดสมุทรปราการ

ข. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

อำเภอบางปะกงตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มใกล้ทะเล มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่าน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27 องศาเซลเซียสต่อปีเท่ากับ 1,093.99 มิลลิเมตร เฉลี่ย 91.16 มิลลิเมตรต่อเดือน

ค. แหล่งผลิตปลาตกตื้นในอำเภอบางปะกง

ในเขตอำเภอบางปะกง มีสถานที่ทำการเพาะเลี้ยงปลา ตกตื้น ได้แก่ ตำบลบางเกลือ ตำบลบางสมัคร ตำบลคิงพา ตำบลเกาะไร่ และตำบลคลองสำโรง ในตำบลต่าง ๆ เหล่านี้ ประสบการณ์ของผู้ผลิตในการเพาะพันธุ์ลูกปลา ออนุบาลลูกปลา และการเลี้ยงปลาตกตื้นมากอยู่ระหว่าง 3-5 ปี แหล่งผู้ผลิตเพาะพันธุ์ลูกปลาที่มีประสบการณ์มากที่สุด ได้แก่ ผู้ผลิตในตำบลคลองสำโรง ตำบลเกาะไร่ ตำบลบางเกลือ ตามลำดับ และผู้ผลิตที่มีประสบการณ์น้อย ได้แก่ ผู้ผลิตในตำบลบางสมัคร และตำบลคิงพา โดยเฉพาะในตำบลคิงพาเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาตกที่

เกิดขึ้นใหม่ เนื่องจากรายได้จากการเพาะพันธุ์สูงทำให้ธุรกิจนี้ขยายตัวมากขึ้น พื้นที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงปลา-
 ดุกของฟาร์มต่าง ๆ เฉลี่ยประมาณ 15-44 ไร่ต่อฟาร์ม ใกล้เคียงสิ่งน้ำ ความรู้ทางด้านเทคนิค
 และวิธีการเลี้ยง ส่วนใหญ่ได้จากเพื่อนบ้าน ประสบการณ์ของตนเองและญาติพี่น้อง นอกจากนี้
 ยังพบถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำขังฤดูแล้งของผู้เพาะเลี้ยงในตำบลบางเกลือ และตำบลบางสมัคร
ลักษณะการผลิตของฟาร์มที่ทำการศึกษา

การเพาะเลี้ยงปลาดุกด้านในบ่อดิน

จากการศึกษาและการสำรวจฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาดุกที่ตำบลบางเกลือ อำเภอบางปะกง
 มีขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมการเพาะเลี้ยงดังนี้

1. การเพาะพันธุ์ลูกปลา

การเตรียมแปลงเพาะพันธุ์ เจ้าของฟาร์มได้จัดให้แปลงเพาะพันธุ์
 อยู่ในบริเวณที่มีความเงยบึงใกล้คลองส่งน้ำ แปลงเพาะพันธุ์มีทั้งหมด 5 แปลงเพาะ¹ ขนาดเนื้อที่
 แปลงเพาะละ 5 ไร่ มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยกขอบสูงป้องกันการหลบหนีของพ่อแม่พันธุ์ปลา
 ภายในแปลงเพาะจะขุดเป็นแปลงย่อยอีกทีหนึ่ง โดยแต่ละแปลงย่อยมีความกว้างประมาณ 1-1.50
 เมตร และห่างกัน 25 เซนติเมตร ลึก 25 เซนติเมตร เนื้อที่ 5 ไร่ ทำเป็นแปลงย่อยได้ 25
 แปลงย่อย บนแปลงย่อยจะขุดหลุมโพรงไว้สำหรับให้พ่อแม่พันธุ์ปลาดุกวางไข่ ขนาดของหลุมจะมี
 เส้นผ่าศูนย์กลาง 25 เซนติเมตร ลึก 15 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างหลุม 1.5 เมตร ภายใน
 1 แปลงย่อยจะขุดหลุม 2 แถว ภายใน 1 แปลงย่อย จะมีประมาณ 67 หลุม ดังนั้น 1 แปลง
 เพาะพันธุ์จะมีประมาณ 1,666 หลุม ปากหลุมจะปลูกด้วยหญ้าตระกับ

การปล่อยพ่อแม่พันธุ์ปลาดุก เจ้าของฟาร์มจะคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่มีอายุ
 ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ไม่เป็นโรค ขนาดความยาวประมาณ 11 นิ้ว น้ำหนักตัวละ 250 กรัม

¹ แปลงเพาะ หมายถึง บริเวณที่เตรียมไว้สำหรับการเพาะพันธุ์ลูกปลา

การปล่อยพ่อแม่พันธุ์จะปล่อยเพียงครั้งเดียว เริ่มปล่อยเดือนกุมภาพันธ์ ปริมาณการปล่อยแต่ละแปลง เพาะพันธุ์ต่อพ่อแม่พันธุ์เท่ากับ 700 กิโลกรัม ก่อนปล่อยพ่อแม่พันธุ์จะต้องทำความสะอาดและตากบ่อให้แห้งใช้เวลาประมาณ 14 วัน

การเพาะพันธุ์ หลังจากปล่อยพ่อแม่พันธุ์ลงในร่องน้ำของแปลงเพาะพันธุ์ที่มีความลาดเอียง เพื่อให้พ่อแม่พันธุ์มารวมอยู่ในบริเวณเดียวกันซึ่งสะดวกในการดูแลและให้อาหาร ระดับน้ำในร่องจะต่ำกว่าแปลงชอย จะให้อาหารพ่อแม่พันธุ์ประมาณ 10-14 วัน ในช่วงตอนเช้าวันละหนึ่งครั้งด้วยปริมาณที่เท่ากันโดยใช้ปลาเบ็ด 40 กิโลกรัม ราละเหย็ด 6 กิโลกรัม วิตามินและแร่ธาตุ 2 กิโลกรัมราคาอาหารประมาณวันละ 105,58 บาทต่อแปลง-เพาะพันธุ์ ในช่วง 3 วันสุดท้ายจะให้ยาผสมลงไปด้วย เพื่อให้ลูกปลาที่เพาะพันธุ์แข็งแรงไม่เป็นโรค จากนั้นผู้เพาะพันธุ์ก็จะปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงชอย เพื่อให้พ่อแม่พันธุ์วางไข่ในหลุมโพรงที่เตรียมไว้ในช่วงนี้จะงดการให้อาหารพ่อแม่พันธุ์ประมาณ 10 วัน ปริมาณไข่หรือลูกปลาจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ และสภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิที่พอเหมาะประมาณ 25-30 °C ในฤดูฝนสามารถผลิตลูกปลาได้ถึง 1 ล้าน 5 แสนตัว ในฤดูร้อนผลิตได้ประมาณ 1 ล้านตัว และในฤดูแล้งผลิตได้ 4 แสนตัวต่อรุ่นเฉลี่ยต่อรุ่นสามารถผลิตได้ 1,016,667 ตัวต่อแปลงเพาะพันธุ์

การจับลูกปลาที่เพาะพันธุ์ จะช้อนลูกปลาในหลุมโพรงด้วยสวิงภายใน 10 วัน เนื่องจากลูกปลาจะยังไม่แตกฝูง จากนั้นก็จะลดน้ำในแปลงเพาะพันธุ์ แล้วช้อนเอาลูกปลาที่เหลืออยู่ การเพาะพันธุ์รุ่นต่อไปก็เช่นเดียวกันให้อาหารแก่พ่อแม่พันธุ์ก่อน 10-14 วัน แล้วเพิ่มน้ำให้ท่วมแปลงชอยอีก ทำเช่นนี้จนถึงเดือนพฤศจิกายนจะสามารถเพาะพันธุ์ลูกปลาได้ถึง 12 รุ่น เมื่อหมดระยะเวลากการเพาะพันธุ์ก็จะจับพ่อแม่พันธุ์เพื่อจำหน่ายต่อไป ปริมาณพ่อแม่พันธุ์ต่อหนึ่งแปลงเพาะจะจับได้ประมาณ 800 กิโลกรัม

การจำหน่ายพันธุ์ปลา เมื่อทำการช้อนลูกปลาที่เพาะพันธุ์รวบรวมไว้ในเป็ลเล็กแล้วจะนำมานับจำนวนลูกปลาอีกครั้ง โดยใช้ถ้วยตะไลตวง 1 ถ้วยตะไลจะบรรจุลูกปลาได้ประมาณ 1,000-2,000 ตัว ภาชนะที่ใส่ลูกปลาจะใช้ถุงพลาสติกแล้วมัดก๊วยออกซิเจนเพื่อช่วยให้ลูกปลารอดตายในขณะที่ทำการขนย้าย

2. การอนุบาลลูกปลา

การเตรียมบ่อ บ่อที่ใช้อนุบาลลูกปลาจะมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยม-

ผืนน้ำลึกประมาณ 25-50 เซนติเมตร ตรงกลางบ่อจะทำเป็นร่องขนาดกว้าง 1-2 เมตร ระดับความลึกของร่องบ่อจะมีความลาดเอียง ด้านเอียงมากที่สุดจะลึกประมาณ 20-75 เซนติเมตร ตรงปลายร่องจะมีท่อที่เปิดน้ำเข้าออกได้ ซึ่งเรียกว่า บ่อไซ จะสะดวกในการรวบรวมลูกปลาที่จะนำไปจำหน่ายมาก เนื่องจากบ่ออนุบาลโดยเฉลี่ยบ่อละ 1,375 ตารางเมตร มีทั้งหมด 16 บ่อ การฆ่าเชื้อโรคและจุลินทรีย์ในบ่อก่อนปล่อยลูกไร จะใช้เกลือ 150 กิโลกรัม ปูนขาว 12 กิโลกรัม ต่อหนึ่งบ่อ โรยให้ทั่วทั้งบ่อ แล้วตากบ่อทิ้งไว้ให้แห้งใช้เวลาประมาณ 8-10 วัน

การปล่อยลูกปลา จะปล่อยลูกปลาขนาด 1-1.5 เซนติเมตร ซึ่งเรียกว่าลูกไร ปริมาณที่ปล่อยต่อบ่อประมาณ 375,000 ตัว หรือคิดเฉลี่ย 273 ตัวต่อหนึ่งตารางเมตร

การอนุบาลลูกปลา ในกรณีที่จะอนุบาลให้เป็นปลาคว่ำบ่อจะใช้เวลาในการเลี้ยงประมาณ 14 วัน อนุบาลให้เป็นปลาเขินตัขนาด 3 เซนติเมตร ใช้เวลาประมาณ 24 วัน และให้โตขนาด 5 เซนติเมตร ใช้เวลาประมาณ 30 วัน นั่นคือ 1 ปีสามารถอนุบาลเป็นปลาคว่ำบ่อได้ 12 รุ่น เป็นปลาเขินตัขนาด 3 เซนติเมตร ได้ 10 รุ่น และเป็นปลาเขินตัขนาด 5 เซนติเมตร ได้เท่ากับ 8 รุ่น

การให้อาหาร ลูกปลาจะได้รับอาหารวันละ 2 ครั้ง ช่วงเวลาเช้าและเย็น แต่ละรุ่นจะให้อาหารเช่นเดียวกัน และในอัตราส่วนที่เท่ากัน โดยอาหารสำเร็จรูปจะให้ในช่วงเช้า ปลาเปิดจะให้ในช่วงเย็น จากตารางที่ 1 ปลาคว่ำบ่อจะให้อาหารต่อบ่อด้วยปลาเปิด 115 กิโลกรัม อาหารสำเร็จรูป 43.5 กิโลกรัม และอาหารเสริมเล็กน้อย กรณีเลี้ยงให้เป็นปลาเขินตัขนาด 3 เซนติเมตร ใช้ปลาเปิด 238 กิโลกรัม อาหารสำเร็จรูป 87.5 กิโลกรัม พร้อมอาหารเสริมเล็กน้อย สำหรับปลาเขินตัขนาด 5 เซนติเมตร ใช้ปลาเปิดประมาณ 346 กิโลกรัม อาหารสำเร็จรูป 123.5 กิโลกรัม และมีอาหารเสริมเล็กน้อย

ตารางที่ 1

ปริมาณการให้อาหารลูกปลาต่อรุ่นตอ่บ่อ

ชนิด	วันที่	ปลาเปิด (กก. ต่อวัน)	อาหารสำเร็จรูป (กก. ต่อวัน)	รวม(กิโลกรัม)	
				ปลาเปิด	อาหารสำเร็จรูป
ปลาคาร์บอ	1-3	7	2.5	21	7.5
	4-8	8	3	40	15
	9-14	9	3.5	54	21
				115	43.5
ปลาขนาด 3 เซนติเมตร	15-16	9	3.5	18	7
	17-19	10	4	30	12
	20-24	15	5	75	25
				238	87.5
ปลาขนาด 5 เซนติเมตร	25-30	18	6	108	36
				346	123.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การจับลูกปลา เนื่องจากฟาร์มที่สำรวจได้ทำบ่ออนุบาลเป็นบ่อไซ ซึ่งสะดวกในการจับลูกปลา โดยผู้ผลิตจะเปิดน้ำให้ไหลออกจากบ่อตามท่อระบายน้ำ ที่ปลายท่อระบายน้ำจะเอาเป็ลรองรับลูกปลาไว้

การจำหน่าย กรณีเป็นปลาคาร์พบ่อ ผู้ผลิตจะนับจำนวนขายตามความต้องการของผู้ซื้อ โดยไม่มีการคัดขนาดของลูกปลา บรรจุลงในถุงพลาสติก แล้วมัดด้วยออกซิเจน สำหรับลูกปลาขนาด 3 เซนติเมตร และ 5 เซนติเมตร จะต้องนำมาคัดขนาดก่อนที่จะจำหน่าย โดยใช้กรรไกรร่อนขนาดของลูกปลา เป็นการแยกขนาดของลูกปลาก่อน แล้วจึงนับจำนวนขายตามที่ต้องการ โดยจะบรรจุใส่ถังไม้ที่มีขนาดกว้าง 43 เซนติเมตร ยาว 74 เซนติเมตร สูง 29 เซนติเมตร บรรจุได้ประมาณ 10,000 ตัว ลักษณะการจำหน่าย ส่วนใหญ่จะมีผู้มาติดต่อซื้อลูกปลาที่ฟาร์ม และบางครั้งเจ้าของฟาร์มจะต้องไปติดต่อขายลูกปลาเอง โดยเฉพาะในช่วงที่มีการอนุบาลลูกปลามาก เช่น ฤดูฝน ผู้ที่มาติดต่อซื้อลูกปลาส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบางปะกง และจังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ยังมีผู้ซื้อจากจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนครปฐม จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดตราด จังหวัดเชียงราย และจังหวัดระยอง

3. การเลี้ยงปลาตูก

การเตรียมบ่อ บ่อสำหรับเลี้ยงปลาตูกจะขุดให้มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลึกประมาณ .5-1 เมตร เนื้อที่บ่อเลี้ยงปลาทั้งหมดประมาณ 13,200 ตารางเมตร มี 9 บ่อ เฉลี่ยเนื้อที่ 1,467 ตารางเมตรต่อบ่อ ผู้เลี้ยงจะทำการฆ่าเชื้อโรคในบ่อเลี้ยงก่อนปล่อยลูกปลาลงไปในบ่อ โดยใช้น้ำเกลือ 300 กิโลกรัม ปูนขาว 84 กิโลกรัมต่อบ่อ โรยให้ทั่วบ่อ แล้วตากบ่อทิ้งไว้ให้แห้งใช้เวลาประมาณ 7 วัน

การปล่อยลูกปลา จะปล่อยลูกปลาที่มีขนาด 5 เซนติเมตร จำนวน 84,445 ตัวต่อบ่อ หรือ 58 ตัวต่อตารางเมตร โดยเฉลี่ย

การเลี้ยงปลาตูก จะใช้เวลาในการเลี้ยงปลาตูกให้โตตามความต้องการของตลาดจะอยู่ระหว่าง 3-5 เดือน และฟาร์มที่ทำการสำรวจได้ใช้เวลาในการเลี้ยงประมาณ 5 เดือน ดังนั้น 1 ปี จะสามารถเลี้ยงปลาตูกได้ 2 รุ่น

การให้อาหาร ปลาตุ๊กจะได้รับอาหารวันละ 2 ครั้ง ช่วงเช้าและเย็น ตั้งแต่เดือนที่ 1 ถึงเดือนที่ 4 ด้วยปลาเบ็ด รำละเอียด ไล่ไก่ และแร่ธาตุ ผลผสมละเอียด สำหรับในเดือนที่ 5 จะให้อาหารวันละหนึ่งครั้ง เวลาใดก็ได้ ปกติจะให้ในช่วงเช้า ด้วยไล่ไก่อย่างเดียว จากรายละเอียดในตารางที่ 2 จะแสดงให้เห็นถึงปริมาณอาหารที่ใช้เลี้ยงในแต่ละเดือน ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาหารที่ให้จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในเดือนที่ 3 อาหารที่ให้จะเพิ่มมากที่สุด เนื่องจากปลาตุ๊กที่เลี้ยงในเดือนที่ 3 นี้เริ่มเจริญเติบโตเป็นปลาตุ๊กใหญ่ ดังนั้นปริมาณอาหารที่ให้จึงต้องมากขึ้นเป็น 2 เท่าของเดือนที่ 2

การจับปลาตุ๊ก จะปล่อยน้ำออกจากบ่อ จากนั้นจะใช้สวิงใหญ่จับปลาขึ้นจากบ่อแล้วบรรจุใส่ถังสาเลียงปลาตุ๊ก

ตารางที่ 2 ปริมาณการให้อาหารปลาตุ๊กในแต่ละเดือนต่อรุ่น

หน่วย : ก.ก.

เดือน	ปลาเบ็ด ¹	รำละเอียด	แร่ธาตุ
สัปดาห์ที่ 1 - 2	4,350	435	25.38
" 3 - 4	6,525	652.5	39.08
เดือนที่ 2	17,400	1,740	108.75
เดือนที่ 3	34,200	3,420	213.75
เดือนที่ 4	49,950	4,995	312.21
เดือนที่ 5	61,650 ²	6,165	385.34
	174,075	17,407.5	1,083.51

¹ ปลาเบ็ดหมายถึงปลาที่ไม่ใช่ในการบริโภค

ปลาเบ็ด ราคา 2.50 บาทต่อก.ก.

รำละเอียดราคา 3 บาทต่อก.ก.

แร่ธาตุ ราคา ๕ บาทต่อก.ก.

² ใช้ไล่ไก่แทนปลาเบ็ด

การจำหน่าย ปลาตุ๋นที่จับได้จะมีน้ำหนักประมาณตัวละ 300 กรัม การจำหน่ายจะคิดตามปริมาณน้ำหนักที่ยังได้ ในปี 2524 การจำหน่ายผลผลิตปลาตุ๋นจะจำหน่ายที่ฟาร์ม ร้อยละ 50 เป็นผู้ซื้อจากกรุงเทพฯ ที่เหลืออีกร้อยละ 50 เป็นผู้ซื้อจากต่างจังหวัด ผู้ซื้อจากกรุงเทพฯ ได้แก่ องค์การสะพานปลา และแม่ค้าในกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 40 และ 60 ตามลำดับ สำหรับผู้ซื้อจากต่างจังหวัดส่วนมากมาจากจังหวัดระยอง ปราจีนบุรี ลุ่มทรลิ่งคราม ฉะเชิงเทรา และนครราชสีมา ในปริมาณใกล้เคียงกัน ผู้ซื้อจะลำเลียงปลาตุ๋นด้วยภาชนะที่เป็นสังกะสี ขนาดกว้าง 51 เซนติเมตร ยาว 90 เซนติเมตร สูง 35 เซนติเมตร บรรจุได้ 60-70 กิโลกรัม

การเลี้ยงปลาตุ๋นในบ่อซีเมนต์

เนื่องจากลักษณะการเลี้ยงปลาตุ๋นในบ่อดินแตกต่างจากการเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ จึงต้องการแสดงถึงรายละเอียดเปรียบเทียบวิธีการเลี้ยงทั้งสองแบบ แต่อย่างไรก็ตามการเลี้ยงในบ่อซีเมนต์นั้นเพียงเริ่มตั้งแต่การนำลูกปลาขนาด 5 เซนติเมตร มาเลี้ยงจนโต แล้วนำไปจำหน่าย มิได้ทำการเพาะพันธุ์ปลาเองเหมือนที่วิธีแรก การเลี้ยงดังกล่าวนี้เป็นการทดลองเลี้ยงเพื่อการค้าในภาควิชาเพาะเลี้ยง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อศึกษาและชักจูงชาวบ้าน เจ้าของฟาร์มให้หันมาสนใจวิธีการเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ สำหรับขั้นตอนในการเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ที่ได้จากการศึกษาและสำรวจเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2524 ของฟาร์มทดลองมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีดังนี้

การเตรียมบ่อ บ่อที่สร้างจะมีลักษณะกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เมตร เนื้อที่ 19.6 ตารางเมตรต่อบ่อ มีทั้งหมด 10 บ่อ ก่อนปล่อยลูกปลาลงบ่อจะต้องทำความสะอาดซัดถูก แล้วใส่ยาฆ่าเชื้อโรคด้วยต่างหีบประมาณ .5 กิโลกรัมต่อ 10 บ่อ หลังจากนั้นใช้น้ำธรรมดาล้างอีกครั้ง บ่อไม่จำเป็นต้องตากให้แห้งสามารถปล่อยลูกปลาได้เลย

การปล่อยลูกปลา ลูกปลาที่นำมาเลี้ยงซื้อจากตำบลบางสมัคร อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นลูกปลาขนาด 1.5-3 เซนติเมตร หรือที่เรียกว่า ปลาคว่ำบ่อ ก่อนปล่อยลงบ่อซีเมนต์จะนำมาอนุบาลประมาณ 14 วัน เพื่อให้ได้ขนาด 5 เซนติเมตร ปริมาณที่ปล่อยประมาณ 5,000 - 10,000 ตัว หรือเฉลี่ยประมาณบ่อละ 7,500 ตัว

การเลี้ยงปลาตก การเลี้ยงในบ่อซีเมนต์จะใช้ระบบการหมุนเวียนของน้ำตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อช่วยให้น้ำมีก๊าซออกซิเจนมากขึ้น และการไหลเวียนของน้ำจะทำให้สิ่งสกปรกในบ่อถูกถ่ายเทออกด้วยท่อระบายน้ำที่ก้นบ่อ การเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์ใช้เวลาประมาณ 3 เดือนต่อรุ่น ดังนั้นหนึ่งปีจะสามารถเลี้ยงปลาตกได้ 3.5 รุ่น

การให้อาหาร อาหารที่ให้จะอยู่ใน 3 สัปดาห์คือ อาหารเปียกแบบกะปิ อาหารผง และอาหารเม็ดลอยน้ำ ซึ่งทั้ง 3 ชนิด มีส่วนผสมเหมือนกันประกอบด้วยปลาป่น รำ กากสั้ว ใบกะถิน ปลายข้าว วิตามิน และเกลือแร่ สาเหตุที่ให้อาหารในลักษณะที่แตกต่างกัน คือ อาหารเปียกแบบกะปิ จะทำให้วิตามินและเกลือแร่ที่อยู่ในอาหารนั้นไม่ละลายน้ำเร็วเกินไป ซึ่งวิตามินนั้นมีความจำเป็นแก่ลูกปลานานาเส็กมาก การให้อาหารชนิดนี้จึงเหมาะสมสำหรับลูกปลามากที่สุด ทำให้ลูกปลาแข็งแรง และสามารถต้านทานโรคได้ อาหารผงจะให้เพื่ออาหารจะได้กระจายไปทั่วบ่อ ลูกปลาจะได้กินอาหารอย่างทั่วถึง สำหรับอาหารเม็ดลอยน้ำเป็นอาหารที่คล้ายกับอาหารผงแต่ถูกอัดให้เป็นเม็ด เวลาให้อาหารจะได้ทราบถึงปริมาณความต้องการของปลาตกและอาหารเม็ดจะช่วยทำให้ไม่เน่าเสียง่ายเกินไป การให้อาหารจะให้วันละ 2 ครั้ง คือ เช้าและเย็น โดยจะให้อาหารทั้ง 3 ชนิดในเดือนแรก ให้อาหารผงและเม็ดลอยน้ำในเดือนที่ 2 สำหรับเดือนที่ 3 จะให้อาหารเม็ดลอยน้ำเพียงอย่างเดียว ปริมาณอาหารของปลาตกจะเพิ่มขึ้นตามอายุของปลาที่เลี้ยง ในสัปดาห์ที่ 1-2 จะให้อาหาร 225 กิโลกรัม หรือเฉลี่ยวันละ 15 กิโลกรัม สัปดาห์ที่ 3-4 ให้อาหารเพิ่มขึ้นเป็น 763.70 กิโลกรัม คิดเฉลี่ย 50.91 กิโลกรัมต่อวัน ในเดือนที่ 2 ให้อาหาร 1,954.30 กิโลกรัม หรือเฉลี่ยวันละ 65.14 กิโลกรัม และในเดือนที่ 3 ปริมาณอาหารที่ให้เท่ากับ 2,955.25 กิโลกรัม หรือเฉลี่ยวันละ 98.51 กิโลกรัม รวมน้ำหนักอาหารที่ให้ทั้งหมด 5,898.25 กิโลกรัม การให้อาหารสำหรับช่วง 45 วันแรก จะมีส่วนผสมของโปรตีน 30% และช่วง 45 วันสุดท้ายจะมีส่วนผสมของโปรตีน 25%

ปลาตกที่เลี้ยงในบ่อซีเมนต์ส่วนใหญ่มักเป็นโรคที่เกิดจากเชื้อรา แบคทีเรีย และ gylodactylus และการรักษาโรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียและรา จะใช้ฟอร์มาลิน เฟอร์ราเนล และยาปฏิชีวนะ ส่วนโรคที่เกิดจากเชื้อ gylodactylus จะใช้ฟอร์มาลินในการรักษา

การจำหน่าย การเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์สะดวกมากในการจับปลา โดยจะปล่อย
น้ำให้ไหลออกจากท่อระบาย ปลาตกก็จะรวมอยู่ที่พื้นของบ่อ ไข่วางจับได้เลย การจำหน่ายจะคิด
มูลค่าตามน้ำหนักที่ชั่งได้ ปกติพ่อค้าจะมาติดต่อซื้อที่ฟาร์มเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย